

Ľubo
STACHO

Modlitba
Prayer

Výstava je chronologickou projekciou autorovho diela s akcentom na duchovné odkazy od klasickej fotografie po nové médiá, v tematickom dialógu a v rozsahu piatich dekád tvorby. Reflektuje duchovnú podstatu Stachovej tvorby a jeho záujem o zobrazenie sakrálnych tém vo vybraných cykloch, v ktorých dominuje metafora i časozber, ako i duchovné a umelecké bohatstvo viery. Výstava je uvedená v rámci Roku sakrálneho umenia a k 70. jubileu autora. Cyklus výstav *Téma*.

„Ak máme správne chápať a hodnotiť, musíme si vytvoriť oázu ticha, ponoriť sa do seba a do modlitby.“

— Ján Pavol II. —

Galéria umelcov Spiša realizuje od r. 2010 výstavné koncepty **SACRAL ELEMENTUM**, interpretujúce sakrálne tendencie v súčasnom výtvarnom umení a to v tematických i profilových projektoch. Výstava **MODLITBA** fotografa Ľuba Stacha je šiestym pokračovaním týchto realizácií, reflektujúc duchovnú podstatu autorovej tvorby a záujem o zobrazenie sakrálnych tém. Vytvára chronologický príbeh o duchovnom hľadaní autora, ktorého tvorba od 70. rokov 20. storočia po súčasnosť reflektuje spirituálne a meditatívne témy.

Cyklus **KONCEPTUÁLNE DIPTYCHY** (80. – 90. roky 20. st.) v klasickej čierno-bielej fotografii približuje základné východiská Stachovej tvorby, ako je časozber a metafora. Výber diel v kapitole **SVETLO** (80. – 90. roky 20. st.) korešponduje s chválou svetla a citlivej fotografickej vrstvy. Napriek konceptuálnej rôznorodosti projekty spája krátke časové pásmo ich vzniku a to hektická doba rozkvetu krátko pred a po Novembri '89. Spirituálny záznam pohybu svetla vo fotografii v rámci projektu *Severné Anglicko na severnom Slovensku* pod názvom *Chvála svetla* (1993 / 2019) je doplnený premietaním dokumentárneho filmu a Stachových videí s duchovnou tematikou.

Tri nasledovné cykly vznikli v autorskej spolupráci s Monikou Stacho. Fotografie **DVA DOMY JEDNÉHO PÁNA** (2008 – 2010) uvádzajú chrámy ako spirituálne priestory a miesta meditácie i kontemplácie. Výtvarná a dokumentárna farebná fotografia je snahou o prebudenie historickej pamäte, ako aj osobnej zodpovednosti – nielen za udalosti, ktoré sa odohrali počas II. svetovej vojny a po nej, ale aj za dnešný stav spirituality a duchovna v spoločnosti a v každom z nás. Diptychy **RUINY** (2012) sú sériou veľkoformátových fotografií, ktoré mapujú devastované kostoly, synagógy a priemyselné objekty a stávajú sa tak zrkadlom zdecimovanej spirituality, aj kultúrnosti krajiny, ktorou autor putuje dlhé roky. Ruiny sú vždy mementom. Najnovší cyklus **SAKRÁLNE PRÍBEHY** (2022) mapuje slovenské chrámy od počiatkov po súčasnosť: sú to fotograficky zachytené artefakty, prezentujúce časť duchovného a umeleckého bohatstva viery. Projekt je rozdelený do piatich kapitol: *Minulosť, Smútok, Krása, Rituály, Kultúra & Konzum*, z ktorých výstava uvádza užší výber.

Mgr. Lucia Benická, Mgr. art. Monika Stacho, ArtD.,
kurátorky výstavy

téma
theme

Kurátorky: Mgr. Lucia Benická – GUS, Mgr. art. Monika Stacho, ArtD.

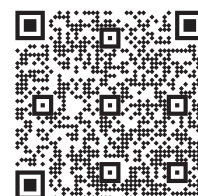
Produkcia: Mgr. Lucia Benická, Mgr. Mária Šablňová – GUS a autor

Grafika: Mgr. art. Ivana Babejová, ArtD. – GUS

Preklady: Bc. Gavin Cowper

Produkcia: Galéria umelcov Spiša – kultúrne zariadenie

Košického samosprávneho kraja, v spolupráci s autorom

Vyznanie alebo pohľad späť / A Confession (or Looking Back)

„K fotografii ma priviedol môj mladší brat Pavol a spolu sme začínali vo fotokružku pri Dome kultúry v Novákoch. Do tajomstiev média nás uvádzal Lajči Bugár, ktorý na motocykli Pionier jazdil z Partizánskeho. Bolo to zlaté analógové obdobie, keď sa filmy vyvolávali po tme vo vývojniciach a fotografie v miskách pri aladínkach. V tom čase sme si s bratom spravili fotokomoru v pivnici, kde sme trávili nielen celé dni, ale aj noci. A potom prišlo štúdium na Stavebnej fakulte v Bratislave a fotokružok pri B-klube. Každý rok sme robili prehliadku, kde sme predstavili tvorbu za posledné obdobie a prizývali sme si hostí ako bol Vladimír Vorobjov, Ľudovít Hlaváč, Zuzana Mináčová, alebo Oľga Bleyová. V roku 1976 sme spolu s Tiborom Škandíkom pripravili výstavu 50-tich fotografií 1 x 1 m bratislavskej architektúry. Premiérovali sme ju na Fakulte architektúry v Sofii (BG).

Na Katedru fotografie na FAMU v Prahe som bol prijatý až v roku 1979, keď som už mal za sebou základnú vojenskú službu v Armádnom výtvarnom štúdiu. FAMU bola jedna z najliberálnejších škôl v normalizačnom období v Československu. Nasledovalo zamestnanie fotografa architektúry na Zväze architektov Slovenska v Bratislave. Ateliér sme mali v pivnici na dnešnej Mariánskej ulici. Tam začali moje prvé dokumentácie svetla a projekt Obchodná ulica. Potom to bol Mestský dom kultúry, kde som robil dramaturga Komornej galérie Profil a venoval sa rozvoju amatérskej fotografie. V roku 1990 som nastúpil na Vysokú školu výtvarných umení a založil štúdium fotografie na Slovensku.

Nie som umelec vyjadrujúci pocity, hľadajúci v abstrakcii krásu. Zaujíma ma obsah, myšlienka, analýza spoločnosti. Doteraz som vždy riešil jednotlivé projekty, ktorými som hľadal posolstvá pre súčasnosť a budúcnosť. Nastavoval som spoločnosti zrkadlo, pričom som dúfal, že sa veci zmenia.“

Lubo Stacho (*13. 8. 1953, Handlová) vyštudoval Stavebnú fakultu SVŠT v Bratislave (1976) a FAMU v Prahe (1985). V r. 1990 založil štúdium fotografie na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, kde do r. 2023 viedol ateliér Laboratórium fotografie. V r. 2010 bol menovaný za profesora. Diapazón jeho tvorby je široký: od dokumentárnej fotografie až po výtvarné projekty, performancie, inštalácie, intermedialne presahy, či mail-artové projekty.

Stacho je držiteľom mnohých ocenení: Zlatá Petzvalova medaila (1974), 1. cena Fondu svetových pamiatok UNESCO Praha (1993), cena na Bienále fotografie Metropolitného múzea fotografie v Tokiu (1995), Osobnosť slovenskej fotografie (2021) a ďalšie. Realizoval desiatky samostatných výstav a zúčastnil sa na vyše 300 kolektívnych výstavách, napr. Mattress Factory Pittsburgh, 1995 (USA), Foto Fest Houston, 1996 (USA), Fotogaléria Viedeň, 1997 (AUS), Lubľana, 1998 (SI), Tel Aviv, 2000 (IL), a iné. Bol hosťujúcim profesorom na univerzitách v Gente (BE), Amsterdame (NL), Budapešti (HUN), Nottinghamu (GB), Providence (FR), New Jersey (USA), Jeruzaleme (IL) a Lahti (FI). Samostatne vystavoval v Pittsburghu (USA), Viedni (AUS), Tel Avive (IL), Tokiu (JP), Berlíne (DE), Varšave (PL), Kaunase (LT) a ďalších mestách i krajinách. Stachove fotografie sa nachádzajú v mnohých svetových zbierkach. Od r. 2008 spolupracuje na projektoch s manželkou Monikou Stacho. Žije a tvorí v Bratislave.

foto © Boris Németh